ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ (UEB)

BÁO CÁO BÀI TẬP 5
SỬ DỤNG AI TẠO SINH ĐỂ HỖ TRỢ SÁNG TẠO NỘI DUNG SỐ

Học phần: Nhập môn Công nghệ số và Ứng dụng Trí tuệ nhân tạo
Họ và tên: Nguyễn Phú Cường · MSV: 25050504 · Lớp: QH-2025E KTPT3
Ngành: Kinh tế phát triển

I. GIỚI THIỆU DỰ ÁN

Tên dự án: "Kinh tế số Việt Nam – cơ hội nào cho người trẻ?"

Loại sản phẩm: bộ nội dung số gồm ba phần liên kết với nhau – một infographic khổ dọc, một bài viết ngắn khoảng 800 chữ dùng cho blog học tập, và một kịch bản video ngắn 60 giây để đăng trên nền tảng video dạng ngắn.

Lý do chọn đề tài: tôi học ngành Kinh tế phát triển, và chuyển đổi số hiện là một trong những động lực tăng trưởng được nhắc tới nhiều nhất ở các nền kinh tế đang phát triển. Ở Bài tập 2 tôi đã đánh giá nguồn tài liệu về chủ đề này, nên khi làm Bài tập 5 tôi muốn tận dụng lại nền tài liệu đã đọc, thay vì bắt đầu từ một chủ đề xa lạ. Đối tượng tôi nhắm tới là sinh viên năm nhất, năm hai – những người nghe nhiều về "kinh tế số" nhưng chưa hình dung nó liên quan gì tới cơ hội việc làm của chính mình.

Mục tiêu của dự án là biến một chủ đề khá khô thành nội dung dễ tiếp cận, đồng thời thử xem AI tạo sinh có thể rút ngắn quy trình sản xuất nội dung tới mức nào mà vẫn giữ được giọng viết của tôi.

II. CÁC CÔNG CỤ AI TẠO SINH ĐÃ SỬ DỤNG

Theo yêu cầu của bài tập, tôi sử dụng bốn công cụ thuộc ba nhóm khác nhau:

- **Nhóm AI tạo văn bản:** ChatGPT (GPT-4o, OpenAI) – dựng dàn ý, viết bản nháp bài blog và kịch bản video.
- **Nhóm AI tạo văn bản (thứ hai):** Google Gemini – đối chiếu nội dung, kiểm tra chéo số liệu và viết lại phần mở đầu theo hướng gần gũi hơn.
- **Nhóm AI tạo hình ảnh:** Google Gemini (tính năng tạo ảnh) – sinh ảnh nền minh họa cho infographic.
- **Nhóm AI hỗ trợ thiết kế:** Canva AI (Magic Design và Magic Write) – dựng bố cục infographic, gợi ý bảng màu và rút gọn câu chữ cho vừa khung.

Lý do dùng hai công cụ tạo văn bản thay vì một: tôi muốn có cơ sở để so sánh, và trên thực tế việc hỏi cùng một câu ở hai nơi đã giúp tôi phát hiện một số liệu sai, sẽ trình bày ở mục IV.

III. NHẬT KÝ QUÁ TRÌNH SỬ DỤNG AI

Dưới đây là năm lượt trao đổi tiêu biểu. Với mỗi lượt tôi ghi lại prompt đã dùng, kết quả nhận được ở dạng rút gọn và cách tôi đánh giá, chỉnh sửa trước khi đưa vào sản phẩm.

3.1. Prompt 1 – Dựng khung nội dung (ChatGPT)

Prompt: "Bạn là biên tập viên nội dung giáo dục. Hãy đề xuất dàn ý cho một bài viết 800 chữ dành cho sinh viên kinh tế năm nhất, chủ đề 'Kinh tế số Việt Nam và cơ hội việc làm cho người trẻ'. Dàn ý gồm 4 phần, mỗi phần một ý chính và 2 ý phụ. Trình bày dạng gạch đầu dòng."

Kết quả (rút gọn): ChatGPT trả về dàn ý bốn phần gồm bối cảnh kinh tế số Việt Nam, các ngành đang tuyển dụng mạnh, nhóm kỹ năng mà nhà tuyển dụng cần, và phần khuyến nghị cho sinh viên. Cấu trúc mạch lạc, mỗi phần đều có ý phụ đúng như yêu cầu.

Đánh giá và chỉnh sửa: dàn ý dùng được ngay khoảng 70%. Tôi giữ nguyên ba phần đầu nhưng viết lại phần bốn, vì AI khuyến nghị chung chung kiểu "hãy học thêm kỹ năng số". Tôi đổi thành ba việc cụ thể mà một sinh viên năm nhất có thể làm ngay trong học kỳ, dựa trên trải nghiệm của chính tôi ở học phần này.

[Chèn ảnh chụp màn hình: giao diện ChatGPT trả về dàn ý bài viết]

3.2. Prompt 2 – Viết bản nháp (ChatGPT)

Prompt: "Dựa trên dàn ý trên, viết phần thân bài khoảng 400 chữ cho mục 'các ngành đang tuyển dụng mạnh trong nền kinh tế số'. Văn phong thân thiện nhưng không suồng sã, hạn chế thuật ngữ, mỗi ý có một ví dụ thực tế ở Việt Nam. Không bịa số liệu; nếu không chắc thì ghi rõ là ước tính."

Kết quả (rút gọn): AI viết được đoạn văn trôi chảy, nêu ba nhóm ngành gồm thương mại điện tử, tài chính số và dịch vụ dữ liệu, kèm ví dụ về các sàn thương mại điện tử và ví điện tử đang phổ biến trong nước.

Đánh giá và chỉnh sửa: chất lượng câu chữ tốt nhưng đoạn văn hơi "phẳng", ý nào cũng dài bằng nhau và thiếu điểm nhấn. Tôi cắt khoảng một phần ba, gộp hai ví dụ trùng ý, và thêm một quan sát của riêng tôi về việc nhiều vị trí trong nhóm này không đòi hỏi bằng công nghệ thông tin mà cần người hiểu thị trường – điều tôi rút ra khi đọc tài liệu ở Bài tập 2. Câu mở đoạn tôi tự viết lại hoàn toàn.

[Chèn ảnh chụp màn hình: đoạn thân bài do ChatGPT sinh ra và phần tôi đã sửa]

3.3. Prompt 3 – Kiểm chứng chéo bằng công cụ thứ hai (Gemini)

Prompt: "Tỷ trọng kinh tế số trong GDP Việt Nam hiện nay khoảng bao nhiêu phần trăm? Nêu rõ nguồn và năm của số liệu. Nếu không có nguồn đáng tin cậy, hãy nói là không chắc chắn."

Kết quả (rút gọn): Gemini đưa ra một khoảng phần trăm kèm tên cơ quan công bố, đồng thời lưu ý rằng cách tính kinh tế số ở Việt Nam có nhiều phiên bản khác nhau nên các con số được công bố không thống nhất.

Đánh giá và chỉnh sửa: đây là bước quan trọng nhất trong cả dự án. Trước đó ChatGPT từng đưa cho tôi một con số cụ thể hơn nhưng không kèm nguồn; khi hỏi lại Gemini thì con số lệch đi đáng kể. Tôi quyết định không dùng bất kỳ con số nào trong hai câu trả lời, mà tra lại từ báo cáo của cơ quan quản lý và các tài liệu tôi đã thu thập ở Bài tập 2, rồi ghi rõ năm và nguồn ngay trong infographic. Bài học rút ra: AI rất tự tin ngay cả khi sai, và cách rẻ nhất để phát hiện là hỏi lại một mô hình khác.

[Chèn ảnh chụp màn hình: hai câu trả lời khác nhau của ChatGPT và Gemini về cùng một số liệu]

3.4. Prompt 4 – Tạo hình ảnh minh họa (Gemini)

Prompt: "Tạo ảnh minh họa phong cách phẳng (flat illustration), tông xanh dương và trắng, mô tả một sinh viên Việt Nam đang làm việc với máy tính, xung quanh là các biểu tượng thương mại điện tử, thanh toán số và dữ liệu. Không có chữ trong ảnh, bố cục chừa khoảng trống phía trên để đặt tiêu đề."

Kết quả (rút gọn): công cụ trả về vài phương án ảnh. Tông màu và bố cục đúng yêu cầu, khoảng trống phía trên dùng được để đặt tiêu đề infographic.

Đánh giá và chỉnh sửa: tôi phải chạy lại prompt ba lần. Hai lần đầu ảnh vẫn tự chèn chữ nhưng là chữ vô nghĩa – đây là lỗi phổ biến của AI tạo ảnh. Tôi thêm ràng buộc "không có chữ trong ảnh" và mô tả rõ khoảng trống thì mới được ảnh dùng được. Sau đó tôi vẫn cắt lại tỷ lệ và giảm độ bão hòa màu trong Canva cho khớp với bảng màu chung.

[Chèn ảnh chụp màn hình: prompt tạo ảnh và các phương án ảnh nhận được]

3.5. Prompt 5 – Dựng infographic (Canva AI)

Prompt: "Tạo infographic dọc chủ đề kinh tế số Việt Nam cho sinh viên, gồm 4 khối nội dung, tông xanh dương, phong cách tối giản, nhiều khoảng trắng."

Kết quả (rút gọn): Canva sinh ra vài mẫu bố cục sẵn khối tiêu đề, khối số liệu và khối kết luận; tôi chọn một mẫu rồi thay toàn bộ nội dung bằng chữ của mình.

Đánh giá và chỉnh sửa: phần AI làm tốt là bố cục và bảng màu – thứ tôi vốn mất nhiều thời gian nhất. Phần tôi phải làm lại là nội dung: các câu Canva gợi ý đều chung chung, và bố cục mặc định dành quá nhiều chỗ cho hình, quá ít chỗ cho phần khuyến nghị vốn là thông điệp chính. Tôi đổi thứ tự khối, phóng to khối cuối và tự viết lại toàn bộ phần chữ trên infographic.

[Chèn ảnh chụp màn hình: giao diện Canva AI và bản infographic hoàn thiện]

IV. SO SÁNH KẾT QUẢ GIỮA CÁC CÔNG CỤ AI

Tiêu chí	ChatGPT (GPT-4o)	Google Gemini	Canva AI
Chất lượng tiếng Việt	Tự nhiên nhất, câu gọn, ít lặp	Khá tốt nhưng đôi chỗ dịch cứng	Câu ngắn, thiên khẩu hiệu
Bám bối cảnh Việt Nam	Ví dụ đúng nhưng thiên về tên thương hiệu lớn	Tốt hơn, chủ động nêu nguồn trong nước	Gần như không có

Độ tin cậy số liệu	Đưa số cụ thể nhưng thiếu nguồn	Thận trọng hơn, chủ động cảnh báo không thống nhất	Không áp dụng
Khả năng tạo hình ảnh	Không dùng trong dự án này	Ảnh đúng tông, cần nhiều lượt chỉnh	Mạnh về bố cục, yếu về nội dung
Tốc độ có bản dùng được	Nhanh nhất (1–2 lượt)	Trung bình (2–3 lượt)	Nhanh với bố cục, chậm với chữ
Mức phải biên tập lại	Khoảng 30%	Khoảng 40%	Khoảng 70% phần chữ

Nhận xét. Ba công cụ mạnh ở ba khâu khác nhau và gần như không thay thế được cho nhau. ChatGPT là công cụ tôi dùng nhiều nhất ở giai đoạn khởi động: nó cho bản nháp nhanh, câu tiếng Việt tự nhiên và bám sát yêu cầu về định dạng. Điểm yếu của nó là sự tự tin thái quá với số liệu – nó đưa ra con số cụ thể kèm giọng văn chắc chắn nhưng không dẫn nguồn, và đó chính là chỗ dễ khiến người dùng chủ quan nhất.

Gemini ngược lại: câu chữ đôi chỗ cứng hơn, nhưng khi được hỏi về số liệu thì nó chủ động nêu nguồn và cảnh báo về sự khác biệt giữa các cách thống kê. Trong dự án này, chính sự thận trọng đó đã cứu tôi khỏi việc đưa một con số sai vào infographic. Kinh nghiệm rút ra là với nội dung có số liệu, hỏi song song hai mô hình rồi đối chiếu là một bước đáng làm, chi phí gần như bằng không mà phát hiện được mâu thuẫn.

Canva AI thuộc một nhóm khác hẳn: nó không giúp tôi nghĩ, nó giúp tôi trình bày. Với người không học thiết kế như tôi, việc có sẵn một bố cục cân đối và bảng màu hợp nhau tiết kiệm rất nhiều thời gian. Nhưng phần chữ do nó gợi ý thì gần như phải viết lại toàn bộ, vì nội dung mang tính khẩu hiệu và không gắn với dữ liệu cụ thể. Nói ngắn gọn: ChatGPT để bắt đầu, Gemini để kiểm chứng, Canva để hoàn thiện hình thức.

V. HOÀN THIỆN SẢN PHẨM VÀ ĐÓNG GÓP CÁ NHÂN

Sản phẩm cuối cùng không phải là bản mà AI trả về. Bảng dưới đây tách rõ phần nào do AI hỗ trợ và phần nào do tôi trực tiếp thực hiện.

Thành phần sản phẩm	**AI hỗ trợ**	**Tôi thực hiện**
Ý tưởng và góc tiếp cận	Gợi ý một số hướng	Chọn góc “cơ hội cho người trẻ”, xác định đối tượng đọc
Dàn ý	Đề xuất khung 4 phần	Viết lại phần khuyến nghị, sắp xếp lại thứ tự
Bài viết 800 chữ	Bản nháp thân bài	Viết mở – kết, cắt gọt, bổ sung ví dụ và quan sát cá nhân
Số liệu	Gợi ý con số (đã loại bỏ)	Tra lại từ nguồn chính thống, ghi rõ năm và nguồn
Hình ảnh	Sinh ảnh nền	Viết prompt qua 3 lượt, cắt cúp và chỉnh màu
Infographic	Bố cục và bảng màu	Viết toàn bộ phần chữ, đổi thứ tự

		khối, chỉnh tỷ lệ
Kịch bản video 60 giây	Gợi ý cấu trúc mở đầu	Viết lời thoại, chọn nhịp và thông điệp kết

Ước tính đóng góp: phần do tôi trực tiếp tạo ra và biên tập chiếm khoảng 60–65% khối lượng sản phẩm cuối cùng, phần đầu ra của AI được giữ lại sau chỉnh sửa chiếm khoảng 35–40%. Toàn bộ số liệu trong sản phẩm đều do tôi tự kiểm chứng, không lấy trực tiếp từ AI.

VI. PHÂN TÍCH VAI TRÒ CỦA AI TRONG QUÁ TRÌNH SÁNG TẠO

6.1. Những phần AI làm tốt

AI xử lý rất tốt khâu khởi động – khâu mà trước đây tôi hay mắc kẹt lâu nhất. Việc nhìn vào trang trắng và không biết bắt đầu từ đâu gần như biến mất khi có một bản nháp để phản ứng lại, kể cả khi bản nháp đó chưa hay. AI cũng làm tốt các việc mang tính kỹ thuật: rút gọn câu cho vừa khung infographic, đề xuất bảng màu hài hòa, chuyển một đoạn văn thành kịch bản thoại. Đây đều là những việc tốn thời gian nhưng không đòi hỏi hiểu biết chuyên môn về kinh tế.

6.2. Những phần AI còn hạn chế

Hạn chế rõ nhất là độ tin cậy của thông tin định lượng. Trong dự án này, AI đưa ra số liệu về tỷ trọng kinh tế số mà tôi không xác minh được, và hai công cụ khác nhau cho hai con số lệch nhau. Nếu tôi tin ngay, sản phẩm đã mang thông tin sai dưới tên tôi. Hạn chế thứ hai là nội dung có xu hướng trung bình và an toàn: AI viết đúng nhưng nhạt, ý nào cũng cân bằng, không có điểm nhấn và không có quan sát riêng. Hạn chế thứ ba thuộc về phần hình ảnh – AI liên tục chèn chữ vô nghĩa vào ảnh và không hiểu các chi tiết mang tính bối cảnh Việt Nam nếu không được mô tả thật kỹ.

6.3. Cách AI thay đổi quy trình sáng tạo của tôi

Trước đây quy trình của tôi là tuyến tính: đọc tài liệu, nghĩ, rồi viết một mạch từ đầu đến cuối, sửa lỗi ở cuối cùng. Với AI, quy trình chuyển thành vòng lặp: tôi phác yêu cầu, AI trả bản nháp, tôi phản ứng lại bản nháp đó và tinh chỉnh prompt, rồi lặp lại cho tới khi đủ dùng. Vai trò của tôi dịch chuyển từ người viết mọi câu chữ sang người đặt yêu cầu, thẩm định và biên tập. Điều này tiết kiệm thời gian thật, nhưng cũng đòi hỏi một kỹ năng mới: biết rõ mình muốn gì trước khi hỏi. Khi tôi mơ hồ về mục tiêu, AI trả về thứ chung chung và tôi mất thời gian nhiều hơn là tự viết.

6.4. Các vấn đề đạo đức cần cân nhắc

- **Quyền sở hữu trí tuệ:** Bản quyền hình ảnh do AI tạo ra là vấn đề chưa rõ ràng: mô hình được huấn luyện trên dữ liệu của nhiều tác giả, nên tôi chỉ dùng ảnh AI làm nền minh họa chứ không dùng cho mục đích thương mại, và có ghi chú rõ ảnh được tạo bằng AI.
- **Tính minh bạch:** Người đọc có quyền biết phần nào trong sản phẩm có sự tham gia của AI. Tôi ghi chú công cụ, mục đích và phạm vi sử dụng ở cuối báo cáo, đúng tinh thần khai báo mà nhà trường yêu cầu.

- **Trách nhiệm với thông tin:** Nội dung số lan truyền nhanh, nên một con số sai trong infographic có sức lan xa hơn nhiều so với trong một bài luận nộp cho giảng viên. Đây là lý do tôi loại bỏ mọi số liệu chưa kiểm chứng được.
- **Nguy cơ phụ thuộc:** Nếu quen để AI viết bản nháp, kỹ năng tự khởi tạo ý tưởng sẽ mai một dần. Tôi chọn cách tự viết phần mở đầu và phần kết – hai chỗ thể hiện quan điểm cá nhân – trước khi nhờ AI hỗ trợ phần còn lại.

VII. KẾT LUẬN

Qua dự án này, tôi thấy AI tạo sinh giúp rút ngắn đáng kể thời gian sản xuất một bộ nội dung số, đặc biệt ở khâu dựng khung và khâu trình bày. Nhưng giá trị của sản phẩm cuối cùng vẫn nằm ở những chỗ AI không làm được: chọn góc tiếp cận phù hợp với người đọc cụ thể, kiểm chứng số liệu, và đưa vào những quan sát mà chỉ người trong cuộc mới có. Việc dùng ba công cụ khác nhau cũng cho tôi một kinh nghiệm thực tế: không có công cụ nào tốt toàn diện, và chính sự khác biệt giữa chúng là công cụ kiểm tra chéo hữu hiệu nhất mà người dùng có trong tay.

GHI CHÚ VỀ VIỆC SỬ DỤNG AI

Báo cáo và sản phẩm kèm theo có sử dụng ChatGPT (GPT-4o, OpenAI) để dựng dàn ý và viết bản nháp, Google Gemini để đối chiếu nội dung và tạo ảnh minh họa, Canva AI để dựng bố cục infographic. Toàn bộ đầu ra của AI đã được người thực hiện đánh giá, chỉnh sửa và viết lại; các số liệu không xác minh được nguồn đều đã bị loại bỏ. Người thực hiện chịu trách nhiệm hoàn toàn về nội dung sản phẩm cuối cùng.